

Уставни суд Републике Српске, на основу члана 115. Устава Републике Српске, члана 38. став 1. тачка 4, члана 41. став 5. и члана 61. став 1. тачка 1. Закона о Уставном суду Републике Српске – пречишћени текст („Службени гласник Републике Српске“ број 54/05), на сједници одржаној 27. маја 2009. године, донио је

О Д Л У К У

Утврђује се да члан 20. Уредбе о одређивању награда и накнада нотарима у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“ број 21/08), коју је донијела Влада Републике Српске, није у сагласности са Уставом Републике Српске.

Не прихвата се иницијатива за покретање поступка за оцјењивање уставности члана 68. став 1. тачка 5. Закона о нотарима („Службени гласник Републике Српске“ бр. 86/04, 2/05, 74/05, 91/06 и 37/07), те уставности и законитости чл. 1. до 19. Уредбе о одређивању награда и накнада нотарима у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“ број 21/08).

Образложење

Игор Сјериков, адвокат из Бање Луке, дао је Уставном суду Републике Српске иницијативу за покретање поступка за оцјењивање уставности члана 68. став 1. тачка 5. Закона о нотарима („Службени гласник Републике Српске“ бр. 86/04, 2/05, 74/05, 91/06 и 37/07) и уставности и законитости Уредбе о одређивању награда и накнада нотарима у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“ број 21/08), коју је донијела Влада Републике Српске. По мишљењу даваоца иницијативе, нормирањем као у оспореној законској одредби, којом је прописано да се правни послови који за своју правну ваљаност захтијевају нотарску обраду исправа односе на оснивачка акта привредних друштва, омогућен је нотарској дјелатности монополски положај, чиме су повријеђене одредбе чл. 52. и 64. став 1. алинеја 4. Устава Републике Српске. Такође сматра да се прописивањем као оспореном Уредбом о одређивању награда и накнада нотарима у Републици Српској омогућава монопол нотарске дјелатности. Поред тога, тврди да је оспорена Уредба у директној супротности са чланом 257. Кривичног закона Републике Српске, јер омогућује нотарима да прибаве знатну имовинску корист, док ће корисницима њихових услуга настати знатна имовинска штета. Предлаже да Уставни суд покрене поступак и утврди да оспорени чл. 68. став 1. тачка 5. Закона о нотарима није у сагласности са Уставом Републике Српске, а да оспорена Уредба није у сагласности са Уставом и законом.

Влада Републике Српске, као доносилац оспорене Уредбе о одређивању награда и накнада нотарима у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“ број 21/08), није доставила Суду одговор на наводе из иницијативе.

Чланом 68. став 1. тачка 5. Закона о нотарима („Службени гласник Републике Српске“ бр. 86/04, 2/05, 74/05, 76/05, 91/06 и 37/07) прописано је да се правни послови који за своју правну ваљаност захтијевају нотарску обраду исправа односе, између осталог, и на оснивачка акта привредних друштава.

Уредбу о одређивању награда и накнада нотарима у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“ број 21/08) донијела је, на основу члана 123. став 2. Закона о нотарима („Службени гласник Републике Српске“ бр. 86/04, 2/05, 74/05, 76/05, 91/06 и 37/07) и члана 34. став 1. Закона о Влади Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 3/97 и 3/98), Влада Републике Српске. Оспореним актом прописан је начин вредновања нотарског посла и обрачунавање награде за рад нотара и накнаде трошкова нотара у вези са обављеним радом у висини и на начин регулисан Тарифом о одређивању награда и накнада нотарима у Републици Српској (чл. 1. и 2); да је нотар дужан да, приликом обављања нотарске дјелатности, поступа на начин који је економски најповољнији за странку (члан 3); да се награда нотара повећава за одређен број бодова ако посао обавља изван прописаног радног времена, нерадним даном, изван нотарске канцеларије, као и за извршење правног посла, односно уписа у јавне регистре, правних послова из области привредних друштава, ако у састављању нотарски обрађене исправе учествују више од двије странке, позвани свјedoци или тумачи, те за нотарску обраду правних послова код којих учествује правно лице или предузетник (члан 4); да је странка дужна да нотару надокнади судске, управне и све друге нужне трошкове (вјештачење, процјене и друго), трошкове птт услуга, образаца, банкових послова, те накнаду (у одређеној висини) трошкова превоза и дневница (члан 5), да се награде одређују према вриједности предмета одређеног правног посла, односно према утрошеном времену, као и у сталном износу за нотарске послове издавања поновног преписа нотарске исправе, за дозволу да се изврши увид у изворник нотарске исправе, за издавање потврде о постојању изворника и за издавање поновног отправка изворника у сврху извршења (чл. 6, 7, 8. и 9), да се вриједност предмета и награда за нотарски посао са бројем бодова налази у Тарифи, а одређује се тако што се збир бодова за поједини нотарски посао помножи са вриједношћу бода од 0,50 КМ, без пореза на додату вриједност, да је нотар дужан да странкама обрачуна и порез на додату вриједност, осим у случају кад нема те обавезе, те да нотар обрачунавањем висине награде супротно одредбама Уредбе и Тарифе, чини повреду службене дужности из члана 116. став 1. тачка 3. Закона о нотарима (чл. 10. и 11); да нотару припада 50% награде предвиђене за нотарску обраду ако на захтјев странке сачини нацрт неке исправе, ако странка за вријеме договора о изради нотарске исправе одустане, док нотар нема право на награду за савјете које даје у припреми или у вези са главним послом за који наплаћује награду, али има право на награду у висини бодова зависно од вриједности предмета, утрошеног времена и мјеста гдје је радња предузета за савјете које даје на захтјев странака, док се награда не исплаћује за нотарску исправу за коју се утврди да је неважећа због формалних недостатака, а већ плаћену награду нотар је дужан да врати, ако више странака учествује у правном послу или је извршена једна радња за више странака, оне солидарно дугују награду и накнаду трошкова нотару, ако се другачије не договоре (чл. 12, 13. и 14); да нотар има право на награду непосредно након обављеног посла, а обвезник

плаћања тог посла дужан је платити нотару услугу према тарифи и вриједности бода који су у то вријеме на снази, с тим да у вријеме преузимања посла нотар може захтијевати предујам за потребне издатке и трошкове, те за награду у износу од 50% очекиване награде, те да су учесници правног посла дужни платити и трошкове свједока и судског тумача, те награду која припада судском тумачу (чл.15. и 16); да је нотар дужан предати странци или другим учесницима нотарску исправу, односно преписе, потврде, овјере, те спецификациону потврду о плаћеној награди и накнади трошкова, након што су трошкови, издаци и награде плаћени у цијелости, а ако странка није сагласна са наградом и накнадом трошкова које је одредио нотар, она може захтијевати рјешавање спора мирним путем код надлежног органа Нотарске коморе (чл. 17. и 18); да саставни дио уредбе чини Тарифа о одређивању награда и накнада нотарима у Републици Српској (члан 19); те да ова уредба ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“ (члан 20).

У току поступка је утврђено да Уставни суд рјешењем број У-18/05 од 31. маја 2006. године није прихватио иницијативу за покретање поступка за оцјењивање уставности члана 68. Закона о нотарима („Службени гласник Републике Српске“ број 86/04), јер је оцијенио да није у несагласности са Уставом Републике Српске. Имајући у виду наведено Суд је, сагласно члану 38. став 1. тачка 4. Закона о Уставном суду Републике Српске, одлучио да не прихвати иницијативу, јер се ради о пресуђеној ствари.

Оцјењујући уставност и законитост оспорене Уредбе о одређивању награда и накнада нотарима у Републици Српској Суд треба да пође од одредби чл. 43. до 52, чл. 64. до 67. и чл.123. до 125. Закона о нотарима, којим су уређени односи, те прописана права, дужности, надлежност, награда за рад и накнада трошкова, као и да Тарифу о наградама и накнадама нотара утврђује Влада на приједлог министра правде, и коју, након конституисања, утврђује Нотарска комора уз сагласност министра правде. Полазећи од наведеног Суд је оцијенио да је Влада Републике Српске у оквиру својих законских овлашћења оспореном Уредбом ближе регулисала питање вредновања нотарског посла и обрачунавања награде за рад нотара, као и накнаде трошкова нотара у вези са обављеним радом, те да одредбама чл. 1. до 19. ове уредбе није изашао из прописаног законског оквира. Исто тако, по оцјени Суда, наведеним одредбама оспорене уредбе није повријеђена одредба члана 52. став 2. Устава Републике Српске, којом су забрањени монополи. Међутим, оцјењујући члан 20. оспореног акта којим је прописано да овај акт ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“, Суд је утврдио да ова одредба није у сагласности са чланом 109. став 1. Устава, којим је утврђено да закони, други прописи и општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања, осим ако из нарочито оправданих разлога није предвиђено да раније ступе на снагу. Како се доносилац поменуте Уредбе није изјаснио о постојању нарочито оправданих разлога због којих је одредио да овај акт ступа на снагу прије истека рока од осам дана од дана објављивања, Суд је утврдио да члан 20. оспорене Уредбе није у сагласности са чланом 109. став 1. Устава Републике Српске.

У вези са наводима даваоца иницијативе да је оспорена Уредба у супротности са чланом 257. Кривичног закона Републике Српске, Суд је констатовао да питања будућих награда и накнада нотара, као и евентуалне имовинске штете за корисника услуга нотара, улазе у домен законитости примјене Уредбе у пракси, па иста, према члану 115. Устава Републике Српске, не могу бити предмет уставносудске оцјене у поступку пред Уставним судом.

С обзиром на то да је у току поступка правно стање потпуно утврђено и да прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Суд је, сагласно члану 41. став 5. Закона о Уставном суду Републике Српске – пречишћени текст („Службени гласник Републике Српске“ број 54/05), у предмету одлучио без доношења рјешења о покретању поступка.

На основу изложеног одлучено је као у изреци ове одлуке.

Ову одлуку Уставни суд је донио у саставу: предсједник Суда Мирко Зовко и судије: Михаило Адамовић, Војин Бојанић, Милорад Ивошевић, Адем Медић, проф. др Душко Медић, проф. др Марко Рајчевић, Бранко Сунарић и Авдо Шпиљак.

Број: У-65/07
27. мај 2009. године

ПРЕДСЈЕДНИК
УСТАВНОГ СУДА

Мирко Зовко